

ЗАВЖДИ З НАРОДОМ

*(До 100-річчя з дня народження
К.Гордієнка)*

Пам'ятка читачеві

Харків 1999

Велику роль в календарі пам'яті грають роковини. В цьому році літературна Харківщина відзначає ювілейну дату - 100-річчя з дня народження відомого письменника Костя (Костянтина Олексійовича) Гордієнка.

До пам'ятки увійшли відомості про життя і творчість письменника і література про нього.

Підготовка посібника проводилась за фондами Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки. Добір матеріалу завершено за станом на 1 вересня 1999 року. Його описано за існуючими правилами та систематизовано у відповідних рубриках.

Пам'ятка складається з таких розділів:

- біографічна довідка
- окремі видання
- публікації в періодиці
- література про життя і творчість.

Пам'ятка призначена широкому колу читачів.

Костянтин Олексійович Гордієнко Біографічна довідка

Костянтин Олексійович Гордієнко народився 3 жовтня 1899 року у с. Микитинці на Хмельниччині, в сім'ї робітника. У 1910 році разом з батьками переїхав до Одеси, де в 1917 р. закінчив ремісничу школу. Працював у майстернях, на хімічному і рафінадному заводах, тут прилучився до революційної боротьби. Якийсь час працював відповідальним секретарем селянської газети "Більшовик", редактором балтської повітової газети "Червоне село".

Про цю пору в житті молодого журналіста можна прочитати друковані спогади самого Костя Гордієнка. Перший - по-юнацьки бадьорий, з доброю пучкою гумору - у журналі "Всесвіт" (1925). Другий - роздум літньої людини, яка прискіпливо оцінює пережите - в газеті "Друг читача" (3 квітня 1975 р. Ці "Спогади повітового редактора" ввійшли також до збірки статей і есе "Рясне слово").

У 1922-27 роках Гордієнко жив у Харкові, належав до спілки пролетарських письменників "Гарт", працював у газеті "Вісті ВУЦВК". Робота поряд з Василем Блакитним, Олександром Довженком, Остапом Вишнею багато дала вчорашньому повітовому редакторові.

В журналах і газетах починають з'являтися Гордієнкові оповідання, виходять у світ перші книжечки: "Федько" (1925), "Червоні роси", "Харчевня "Розвага друзів" (1926), "Автомат" (1928), "Славгород" (1929).

У 1929 році оселився у Лебедині. За свідченням самого письменника, лебединський період був найбільш плідний у його творчому житті. Кінець 20-х - початок 30-х років був для нього часом визрівання "суспільного і художнього світогляду", коли зрілішим впевненішим стало перо прозаїка. Він пише повісті "Мудриголови", "Повість про комуну" (1930), "Атака" (1931), "Зерна" (1934). Своєрідним літописом колективізації є "Зерна" - один з перших в українській радянській літературі цикл повістей, присвячений людям села.

У 1934 році Гордієнко - член СП України.

У 1936 році виходить роман "Діти землі", у якому автор звертається до часів минулих, дореволюційних. Звернення К.Гордієнка - у "Дітях землі" - до епохи передреволюційної не було випадковим: письменника цікавило життя українського села протягом перших десятиріч ХХ століття. Він тим самим готувався до написання свого найбільшого твору, трилогії "Буймир", початок якій покладе роман "Чужу ниву жала", завершений в 1940 році.

У роки Великої Вітчизняної війни К.Гордієнко працював у газетах “Радянська Україна”, “Соціалістична Харківщина”. Події цих суворих років знайшли втілення у його книжках “Дівчата - подруги” (1941), “Листи до друзів” (1942), “Вірність” (1943), “Сильніше смерті” (1946). Із перших днів звільнення Харківщини письменник включається в напружену творчу роботу. З-під його пера виходять книжки “Б’ють джерела” (1947), “Цвіти, земля” (1951), повісті “Заробітчани” (1949), “Сім’я Остапа Тура” (1958), “Зимова повість” (1965), романи “Дівчина під яблунею” (1954), “Буймир” (1968).

Трилогія “Буймир” є художнім осмисленням історії українського села, “біографія” якого сягає заворушень і повстань 1905 року. У долях людей Буймира мовби сходяться усі історичні шляхи, явлено звеличену виболілу правду України.

За трилогію “Чужу ниву жала” (1940), “Дівчина під яблунею” (1954), “Буймир” (1968) К.Гордієнко удостоєний Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка.

Перу К.Гордієнка належить також кілька книжок-спогадів, роздумів про літературу, народні характери, мову (“Лінія пера” (1932), “Слово про слово” (1964), “Рясне слово” (1978)).

За великі досягнення в літературі К.О.Гордієнко був також нагороджений орденами “Трудового Червоного Прапора” та “Знак пошани”, медалями.

Помер К.О.Гордієнко 18 грудня 1993 року в Харкові.

Окремі видання:

Твори у двох томах. - К.: Дніпро, 1979.

Т. 1.: Чужу ниву жала; Дівчина під яблунею: Романи. - 639 с.

Т. 2.: Буймир: Роман. Роздуми і спогади. - 552 с.

Вибрані твори: В 2 т. - К.: Дніпро, 1986.

Т. 1.: Чужу ниву жала; Дівчина під яблунею: Романи. - 644 с.

Т. 2.: Буймир; Заробітчани: Повісті. - 454 с.

Буймир: Трилогія. - К.: Дніпро, 1975. - 904 с.

Рец.: **Гельфандбей Г.** Доля Буймира // Соц. Харківщина. - 1973. - 5 січ.

Дорошенко В. Джерела народної незборимості // Соц. Харківщина. - 1972. - 4

квіт.

Пащук І. Трилогія Костя Гордієнка // Червоний прапор. - 1973. - 6 лип.

Б’ють джерела. - Х.: Кн.-газ. вид., 1974. - 60 с.

Голос землі: Оповідання. Нариси. - К.: Держвидав, 1964. - 217 с.

Дівчина під яблунею: Роман. - К.: Дніпро, 1954. - 318 с.

Заробітчани: Повість. - Х.: Прапор, 1982. - 183 с.

Зерна: Повість. - Х.: Рад. літ-ра, 1934. - 316 с.

Комуна жовтня на Волині: Нариси. - Книгоспілка, 1930. - 76 с.

Ладька. - Х.: Укр. робітник, 1930. - 24 с.

Повість про комуну. - Х.: Укр. робітник, 1930. - 104 с.

Повість про комуну. - Х. - К.: Література і мистецтво, 1931. - 132 с.

Рясне слово: Роздуми і спогади. - К.: Рад. письменник, 1978. - 135 с.

Сильніше смерті: Оповідання. - Х.: Кн.-газ. вид-во, 1946. - 70 с.

Чужу ниву жала: Роман. - К.: Держ. літ. вид-во, 1940. - 235 с.

На російській мові:

Буймир: Трилогія. [Пер. с укр.] - М.: Сов. писатель, 1981. - 725 с.

Девушка под яблоней: Роман: [Автор. пер. с укр. М.Чечановского] - М.: Сов. писатель, 1961. - 318 с.

Публікації в періодиці:

Дитбудинок на вулиці Артема: [Нарис] // Рідне місто: Харк. письменники до річниці визволення Харкова. - Х., 1944. - С. 123-129.

Сильніше смерті; Дружина: [Оповідання] // Рідне місто: Харк. письменники до річниці визволення Харкова. - Х., 1944. - С. 67-75.

Вчитися в народу... [Проблеми соціально-психол. роману] // Літ. Україна. - 1971. - 27 квіт.

Пісня матері: [Оповідання] // Прапор. - 1976.- № 3. - С. 3-4.

Ще слово про слово...: [Стаття харк. письменника] // Прапор. - 1980. - № 8. - С. 110-111

Зростання: [Стаття харк. прозаїка] // Літ. Україна. - 1981. - 6 листоп.; Ленінська зміна. - 7 листоп.

Друг дітей: [Про творчість письменника І.А.Багмута] // Прапор. - 1984. - № 6. - С. 11-12.

Народження твору: [Роздуми письменника] // Прапор. - 1984. - № 10. - С. 110-112.

Зерна : [Повість] // Прапор. - 1989. - № 11. - С. 44-90.

Ще про слово // Прапор. - 1989. - № 10. - С. 136-148.

“Визріванню молодого автора сприяє пізнання життя”: [Бесіда з письменником К.Гордієнком / Записав В.Романівський] // Ленінська зміна. - 1985. - 2 лют.

Безсмертя людяності: [Зі спогадів воєнних літ] // Прапор. - 1985. - № 2. - С. 62-77.

Дорога смерті: [Уривок із оповідання] // Веч. Харків. - 1989.- 27 січ.

Безсмертне слово Кобзаря: [Інтерв'ю з харк. письменником К.О.Гордієнком / Записав В.Романівський] // Веч. Харків. - 1993. - 6 берез.

Літературні спогади // Веч. Харків. - 1993. - 7 дек. - Зміст: 1. Микола Хвильовий; 2. Майк Йогансен; 3.: Сергій Пелипенко

Література про життя і творчість:

Ковтуненко А.А. Гордиенко Константин Алексее-вич // М., 1972.- Т. 7. - С. 78.

Гордієнко Костянтин Олексійович // Український Радянський енциклопедичний словник. - К., 1986. - Т. 1. - С. 432.

Гордієнко Кость // Енциклопедія українознавства. - К., 1994. - Т. 2. - С. 412.

Гордиенко Константин Алексеевич // Краткая литературная энциклопедия. - М., 1964. - Т. 2. - С. 275.

Гордієнко Кость Олексійович // Українські письменники: Бібліогр. словник. - К., 1965. - Т. 4. - С. 356-361.

Зінченко О. Гордієнко Кость Олексійович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1988. - Т. 1. - С. 462.

Маслов І. Гордієнко Кость // Літературна Харківщина: Довід. - Х.: Майдан, 1995. - С. 1120-1114.

* * *

Бедзик Д. Завжди з народом: [К.Гордієнку - 80] // Літ. Україна. - 1979. - 2 жовт.

Гельфандбейн Г. Молодість навечно: [До 80-річчя з дня народження К.О.Гордієнка] // Соц. Харківщина. - 1979. - 3 жовт.

Гельфандбейн Г. Публіцистика К.О.Гордієнка // Соц. Харківщина. - 1985. - 2 квіт.

Герасименко Ю. Лінія життя: [Про творчість письменника К.О.Гордієнка] // Прапор. - 1973. - № 5. - С. 72-77.

Дьяченко В. ...К вершине столетия: [Харьк. писателю К.Гордієнку - 90] // Красн. знамя. - 1989. - 3 окт.

Жикол Л., Тома Л. Цілющі джерела. Творчий портрет митця // Веч. Харків. - 1973. - 3 квіт.

Завжди у творчій дорозі: [К.Гордієнку -75] // Україна. - 1974. - № 38. - С. 18.

Зінченко О. Земля його натхнення: [К.Гордієнку -75] // Друг читача. - 1974. - 3 жовт.

Зінченко О. Літописець українського села // Дніпро. - 1979. - № 10. - С. 140-143.

Кириченко Ф. До творчої біографії Костя Гордієнка // Рад. літературознавство. - 1974. - № 4. - С. 83-85.

Львова П. Щедре поле життя: [К.Гордієнку -90] // Веч. Харків. - 1989. - 3 жовт.

Панченко В. Кость Гордієнко // Письменники Радянської України: Літ.-крит. Нариси. - К.: Рад. письменник, 1981.- С. 3-25.

Панченко В. Осягаючи життя народу // Прапор. - 1979. - № 10. - С. 133-140.

Романовський В. Осінь патріарха // Веч. Харків. - 1991. - 3 жовт.

Романовський В. Учитель добра і чуйності // Ленінська зміна. - 1979. - 4 жовт.

Соботович В. З артезіанських джерел // Дніпро. - 1969. - № 10. - С. 145-147.

Стецюра В. Лебединські зустрічі // Прапор. - 1969. - № 10. - С. 24-27.

Стукалова Г. На родючому ґрунті: [Риси творчого портрета] // Літ. Україна. - 1974. - 26 лип.

Шаповал М. Большая творческая жизнь // Красное знамя. - 1969. - 2 окт.

Шаповал М. Земні джерела // Літ. Україна. - 1971. - 16 берез.

Шаповал М. Соки землі // Веч. Харків. - 1979. - 2 жовт.

Ющенко О. Зернослово: [Про життєвий шлях харк. письменника К.Гордієнка] // Україна. - 1979. - № 5. - С. 6-7.

Якель Р. Останній з могокан 30-х // Молодь України. - 1991.- 9 лип.

Яницький Б. “Коринище моє тяглося на село...” [До 90-річчя з дня народження К.Гордієнка] // Соц. Харківщина. - 1989. - 3 жовт.

Яницький Б. Патріарх // Панорама.- 1999. - № 39 (верес.). - С. 11.

Складач: Сашкова Л.О.
Відповідальний
за випуск: Ракитянська В.Д.
Редактор: Конопля Л.М.

